

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Desiderii Erasmi Roterodami Paraphrases In Novvm Testamentvm

Praemissa Est Io. Aug. Noesselt Historia Paraphraseon Erasmi Rot. In
Novum Testamentum

Erasmus, Desiderius

Berolini, MDCCLXXX

VD18 90514300

S. D. N. Pontifici Vere Summo Clementi Eius Nominis Septimo Erasmus
Roterodamus S. D.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14035

S. D. N. PONTIFICI VERE SUMMO
 CLEMENTI EIUS NOMINIS SEPTIMO
 ERASMUS ROTERODAMUS

S. D.

Simul et mihi scribebatur, et typographis excudebatur paraphrasis in librum, cui titulus *acta apostolorum*, beatissime pater, extremus labor, quem in hoc scripti genere statuimus sumere. Quo quidem in opere non sine moerore quodam animi nostri versabamur, nimirum hunc turbulentissimum et corruptissimum ecclesiae statum cum ea forma conferentes, quam nobis in hoc libro mire depinxit Lucas. Eum dolorem auxit nuntiata mors Adriani sexti, cuius erudita pietas nobis nonnullam spem iniecerat, futurum ut per eum res collapsae restituerentur. Nam Leonem decimum praematura mors invidit orbi. Quamquam de Adriano mihi semper praesagierat animus, nos in parietem caducum inclinare, quod aetas illius ac valetudo non videretur tantis rerum motibus suffectura. At mox recrearunt animum nostrum Cardinalium quorundam, ac virorum eruditorum literae, nuntiantes, Clementem septimum ad rerum humanarum apicem euectum esse, simulque depingentes nobis raras pla-

Tom. III. A

neque heroicas naturae tuae dotes, tanto rerum fastigio tum dignas, tum pares. Mihi protinus arrisit Clementis adscititium nomen, cui tuos mores praedicant admodum congruere. Sed in primis laetissimum omen mihi visum est gentilitium Medicis cognomen, quo vix aliud orbi vel notius, vel gratiosius. Morbi graves ac deplorati insignem aliquem ac fatalem poscunt medicum. Nullus autem periculosior, quam quum aegrotus utraque sui parte laborat, corpore nimirum et animo. An non mundus tali quodam malo nunc teneri videtur? Hi tam exitiales, tam implacabiles, tam diutini, tam immedicabiles monarcharum inter ipsos tumultus, an non videtur gravissimus quidam totius corporis morbus? Quam enim orbis partem videmus immunem ab huius mali contagio? Sed hoc etiam perniciosior est lues haec, quae miris ac pertinacibus opinionum dissidiis corripuit animos omnium. Bellorum tumultus iam gliscentes magno conatu studuit componere invictissimus Angliae rex Henricus, eius nominis octavus. Nihil actum est. Idem conatus est Adrianus noster. Frustra laboratum est. Porro dissensio opinionum, quae velut mentis morbus est, quid a quibus non tentatum est, ut componeretur? Et haecenus frustra laboratum, semper in crudecente malo. Nunc ad novum Medicen, velut ad quemdam ἀπὸ μηχανῆς θεόν, summam in spem eriguntur omnium animi. Atque utinam promereamur, ut hanc spem Christiani populi, Deus nolit irritam esse. Certe multa sunt auguria, quae nostris votis adblandiuntur, pollicenturque nobis hic in primis verum fore illud Homericum: Ἰητὸς γὰρ αἰετὸς

πολλῶν ἀντάξιον ἄλλων. Praestantius enim est mederi malis,
quam compefcere. Quoties enim horum temporum
imaginem contemplor, protinus succurrit animo car-
men, Maronis :

Ac veluti magno in populo, cum saepe coorta est
Seditio, saevitque animis ignobile vulgus,
Iamque faces et saxa volant, furor arma ministrat.

Nisi quod exitiabilior est seditio, quae non unius est
urbis, sed totius orbis; nec ignobilis vulgi, sed
omnium prorsus ordinum. Rursus ubi Clementem
Medicem intueor ex illa fatali familia, rerum guber-
naculis admotum, felix omen habere videtur, quod
apud eundem poetam sequitur :

Tum pietate gravem, ac meritis si forte virum quem
Conspexere, silent, arrectisque auribus adstant.

Ille regit dictis animos et pectora mulcet :

Sic cunctus pelagi cecidit fragor, aequora postquam

Prospiciens genitor, caeloque invehctus aperto

Flectit equos, curruque volans dat lora secundo.

Quamquam igitur hoc laboris, quod erat prae ma-
nibus, decreveram alteri dicare, viro secundum Pon-
tificiam dignitatem maximo, tamen acceptis e Roma
litteris, quae te nobis velut in tabula depingebant, si-

mul et illud adiicientes, quam non vulgarem favorem, et in Erasmus tua sanctitas oratione sua declarasset, cui si pares esse non licebit, certe dabimus operam, ut sedulo videamur esse conati: vertimus sententiam, ac novum opus novo pontifici maluimus esse consecratum. Iam et illa congruere videbantur, ut Lucas medicus iret ad Medicen, tum ut nascentis ecclesiae primordia commendarentur illi, per quem speramus futurum, ut ecclesia collapsa renascatur. Quemadmodum autem tum rebellante mundo, nihilo secius invalescebat ecclesiae regnum, videlicet Christo prosperante, quod per ecclesiae suae proceres gerebatur, ita non solum optamus, verum etiam confidimus, Christi favorem tuis sanctis conatibus non defuturum. Cuius clementia Clementem nobis diu servet incolumem. Basileae prid, Cal. Febr. Anno a Christo nato MDXXIV.

PERE-

PEREGRINATIO APOSTOLORUM
 PETRI ET PAULI
 CUM RATIONE TEMPORUM
 PER
 ERASMUM ROTERODAMUM.

EX actis apostolicis non liquet Petrum frequenter commutasse locum, nisi quod post mortem Stephani profectus est una cum collega Ioanne, in Samariam civitatem, cui post versum nomen Sebaste, unde et tota regio Samaria dicta est, ut comprobaret auctoritate sua perficeretque, quod illic per Philippum diaconum coeptum erat. Deinde videtur plerasque Samariae partes peragrasse. Sic enim legimus Cap. VIII. *Et multis regionibus Samaritanorum evangelizabat.* Est autem Samaria media inter Judaeam et Galilaeam. Porro nonnum caput testatur illum peragrasse varias Palaestinae regiones, antequam veniret Lyddam et Ioppen. Sic enim habet: *Factum est autem, ut Petrus dum transfiret universos, deveniret ad sanctos, qui habitabant Lyddae.* Est enim Lydda in Palaestina, non procul a Ioppe civitate littorali. Rursus a Ioppe profectus legitur ad Caesaream Palaestinae maritimam, quae prius dicta fuerat turris Stratonis. Hic baptizavit Cornelium centurionem. Hinc reversus est Hierosolymam. Caeterum quando profectus sit Antiochiam,